Eerste Kamer der Staten-Generaal

1

Vergaderjaar 2015–2016

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen door de leden der Kamer gesteld overeenkomstig artikel 140 van het Reglement van Orde, en de daarop door de regering schriftelijk gegeven antwoorden

1

Vragen van de leden **Schrijver** (PvdA), **De Graaf** (D66), **Strik** (GL) en **Bikker** (CU) op 7 juli 2015 medegedeeld aan de Minister van Buitenlandse Zaken inzake *sluiting Guantánamo Bay*

Antwoorden van de heer **Koenders** (Minister van Buitenlandse Zaken) (ontvangen 16 september 2015)

Vraag 1
Hoe beoordeelt u de pogingen van president Obama om de Amerikaanse gevangenis in Guantánamo Bay zo spoedig mogelijk te sluiten?

Antwoord 1
President Obama heeft aan het begin van zijn eerste ambtstermijn toegezegd de Amerikaanse gevangenis in Guantánamo Bay te zullen sluiten. De Amerikaanse president heeft sluiting van de detentiefaciliteit tot zijn persoonlijke prioriteit gemaakt.
Direct na zijn aantreden heeft president Obama *Periodic Review Boards* ingesteld om de status van gedetineerden periodiek vast te stellen. Daarnaast werd tijdens zijn presidentschap het proces van overplaatsing van gedetineerden naar derde landen hervat. Sinds het aantreden van president Obama zijn 120 personen overgebracht naar derde landen. Momenteel resteren nog 116 gedetineerden in Guantánamo Bay. President Obama heeft tevens twee speciale gezanten aangesteld op het Amerikaanse Ministerie van Buitenlandse Zaken en Defensie om sluiting van de detentiefaciliteit te Guantánamo Bay te bespoedigen. Ten slotte heeft de Amerikaanse regering het eerder ingestelde moratorium op overdrachten naar Jemen opgeheven.
Nederland heeft zich altijd op het standpunt gesteld dat het bestaan van de detentiefaciliteit te Guantánamo Bay in strijd is met het internationaal recht en dat deze zo snel mogelijk gesloten moet worden.

Vraag 2
Bent u van mening dat – 14 jaar na 9/11 – duidelijk zou moeten zijn, of de resterende (122) gevangenen wel of niet berecht zullen worden en wel overeenkomstig internationale standaarden voor een behoorlijke rechtsgang en een eerlijk proces?

ah-ek-20152016-1
ISSN 0921 - 7398
’s-Gravenhage 2015

Antwoord 2
Het kabinet is van mening dat alle gedetineerden recht hebben op berechting overeenkomstig internationale standaarden of vrijgelaten dienen te worden indien hen niets ten laste kan worden gelegd.
Na aantreden van President Obama is in 2009 door een Amerikaanse *interagency review* (inclusief zes Amerikaanse instanties – Department of Defense, Department of Homeland Security, Department of Justice, State Department, Joint Chiefs of Staff, Director of National Intelligence) de status bepaald van alle gedetineerden die zich op dat moment nog in Guantánamo Bay bevonden. Dit heeft geleid tot een categorisering van alle gedetineerden waarbij een groep is geïdentificeerd van mensen wier detentie moet worden beëindigd omdat zij niet zijn aangeklaagd en/of veroordeeld voor enig misdrijf. Deze groep is goedgekeurd voor overdracht («*approved for transfer*»). Hierna zijn 120 personen uit deze groep opgenomen door derde landen. Op dit moment resteren nog 52 personen uit deze groep *approved for transfer* in Guantánamo Bay, op een totaal aantal gedetineerden van 116.
Om gedetineerden uitzicht te geven op overplaatsing en/of berechting heeft President Obama *Periodic Review Boards* ingesteld. Deze *Periodic Review Boards* bepalen periodiek of gedetineerden kunnen worden toegevoegd aan de groep «*approved for transfer*» omdat zij naar hun oordeel niet langer een bedreiging vormen voor de (inter)nationale veiligheid of een andere status verdienen.
Berechting van de gedetineerden wordt door het kabinet van belang geacht. Door beperkingen die het Amerikaanse Congres heeft gesteld aan overplaatsing van gevangenen naar de Verenigde Staten en op het aanwenden van overheidsgeld voor detentie valt deze groep gedetineerden momenteel tussen wal en schip. De Amerikaanse regering zal in overleg met het Congres een oplossing hiervoor dienen te vinden.

Vraag 3
Bent u van mening dat het alsmaar uitblijven van een eerlijk proces, en in een aantal gevallen zelfs van een dagvaarding, een smet is op de rechtspleging binnen een nationale rechtsstaat en ook binnen de internationale rechtsorde?

Antwoord 3
Ja.

Vraag 4 en 5
Bent u bereid te overwegen om – op zuiver humanitaire gronden – gevolg te geven aan het Amerikaanse verzoek om, op basis van nader te bepalen voorwaarden, enkele Guantánamo Bay-gevangenen in Nederland op te nemen, een onderwerp dat ook reeds eerder dit jaar tijdens de Algemene Europese Beschouwingen door toenmalig senator Franken (CDA) is aangeroerd?
Bent u zich bewust dat u aldus samen met andere landen in de wereld een positieve bijdrage levert aan de door president Obama beoogde en te loven doelstelling de gevangenis op Guantánamo Bay te sluiten?

Antwoord 4 en 5
Het kabinet neemt voorlopig geen besluit over het Amerikaanse verzoek tot overname van 1–2 gedetineerden. Pas nadat de Amerikaanse regering verdere betekenisvolle stappen heeft gezet richting sluiting van de detentiefaciliteit inclusief berechting van de overgebleven gedetineerden, zal het kabinet dit verzoek in overweging nemen.

Vraag 6
Bent u bereid deze vragen voor 1 oktober 2015 te beantwoorden?

Antwoord 6
Ja.